

Teatrul dramatic
din Braşov

VLAD ŢEPEŞ ÎN IANUARIE

de Mircea Bradu

*Savu Rahoveanu, Dan Săndulescu,
Costache Babii şi Ion Jugureanu*

Unul din motivele succesului de care se bucură montarea piesei *Vlad Ţepeş în ianuarie* de Mircea Bradu, la Teatrul Dramatic din Braşov, este distribuirea alternativă, în rolul titular, a doi actori de viguros talent, două individualităţi distincte: Ion Jugureanu şi Ion Fiscuteanu. Diferenţele observate în spectacol, de la o seară la alta, mi-au întărit credinţa în puterea creatoare a actorului, în capacitatea lui de a reliefa şi potenţa, una sau alta, din valorile unui text, de a imprima reprezentaţiei o desfăşurare diferită. Prilejul oferit celor doi interpreţi braşoveni de a face, în două vizuini diferite, în deplin acord cu sensibilitatea şi temperamentul specific, o demonstraţie de talent şi destoinicie profesională, s-a buizit pe puntea solidă a textului dramatic, pe zestrea lui de gânduri, de sensuri şi semnificaţii. Prezentind cititorilor premiera absolută de la Oradea, am relatat pe larg, în revista noastră* virtuţile acestui debut dramaturgic. Sint bucurioasă să afirm, încă o dată, că evocarea în spirit contemporan, de pe o poziţie polemică faţă de miturile constituite în jurul figurii lui Vlad Ţepeş, oferă premisele unor spectacole caracteristice pentru tendinţele comune onora dintre regi-zorii şi actorii noştri, de a vitaliza şi înprospăta, şi prin mijloacele scenei, piesa istorică.

Intenţia autorului de a restabili, peste veacuri, adevărul, de a demonstra că actele şi deciziile aspre şi singeroase ale lui Vlad Ţepeş nu au fost manifestările unei structuri demenţiale, ci imperative istorice, înalte raţiuni de stat, se urmăreşte cu interes şi se receptează cu emoţie datorită eroului. Construit pe fundalul legendar şi conceput ca proiecţie a spiritualităţii poporului, eroul lui Mircea Bradu înfăţişează într-o imagine complexă, dincolo de porniri tiranice, de amărăciuni şi îndoieli, de dispreţ şi ură, de violenţă şi sarcasm, trăsăturile unei fascinante şi mature personalităţi politice, animată de mari idei şi idealuri, de neclintită voinţă, de curaj temerar, de sublim orgoliu, de deplină încredere în sine, de mare răspundere

faţă de destinul ţării şi al poporului. Ion Jugureanu, primul interpret, a optat hotărît pentru un Vlad Ţepeş monumental, puternic şi ferm. Principiul fundamental al creaţiei sale îl constituie exaltarea sentimentului patriotic. Decantat, cu glas frumos, grav şi vibrant, cu trăire, sentimentul devine tot mai somptuos. Dezvăluirea elementelor poetice existente în finalul piesei, — acele frumoase momente de evocare ale pământului pustiit de război al ţării — defineşte favorabil interpretarea lui Ion Jugureanu. Dar, înclinaţia spre retorism din jocul lui a imprimat uneori montării un aer uşor ilustrativist, determinînd partenerii să participe oarecum mai indiferenţi la acţiune, impunînd montării un ritm mai lent, mai liniar. În schimb, surprinzătoare ca ritm şi dinamizare, a apărut reprezentaţia susţinută de Ion Fiscuteanu. Jocul nervos, concentrat, cu explozii de energie, a interpretului, atitudinile şi manifestările sale dure, susţinute cu ironie, scăpărînd de inteligenţă, au trimis la imaginea unui domnitor de excepţie, cu adevărat superior şi de temut, poreclit Dracula. Investigaţia aplicată de interpret asupra psihologiei complexe a personajului a determinat dezvăluirea mai limpede a dramei eroului, ideea fundamentală a scrierii: condiţia tragică a unui domnitor de ţară mică, depăşit de împrejurările vi-trege ale veacului. Ion Fiscuteanu a simţit pasiunea cu care eroul său săvîrşeste performanţele deciziilor sale aspre, crede fanatic în dreptatea gesturilor sale pentru progresul ţării. Acest caracter diabolic, neli-niştit, trepidant, al eroului a antrenat şi a animat pe toţi ceilalţi interpreţi, făcînd ca şi jocul lor să apară mai viu, mai colorat. Din numeroasa distribuţie am reţinut chipul credincios al Armaşului, întruchipat cu sinceritate şi măsură, de Dan Săndulescu.

Cronicarii vremii, înfăţişaţi de Victor Ionescu (Johann), Teofil Căliman (Necker), Nicolae Albani (Albert Bölönyi), au susţinut

* *Teatrul* 11/1972.

cu convingere rolul lor de martori ai debaterii. Ideea regizorului Eugen Mercus a fost de a înscrie colocviul lui Tepeș cu cronicarii într-un arc istoric larg.

Simplă și sobră, montarea brașoveană — în ciuda unor note vetuste pe care, nedorit, le-au sugerat costumele, cu exces de blănuri și pafale, semnate de Doris Jurgea — reușește să valorifice cu gravitatea și patosul necesar — prin două interesante interpretări — fondul înalt patriotic-educativ al piesei.

V. D.

Teatrul Național din Craiova

A DOUA FAȚĂ A MEDALIEI

de I. D. Sîrbu

A doua (personal i-aș fi zis *cealaltă*) față a medaliei este un titlu ce s-ar potrivește, de fapt, oricărei piese de teatru moderne al cărei resort e răsturnarea de situații, schimbarea culorii reflectorului, astfel încât un personaj alb în primul act apare negru la cortina finală, sau viceversa. Este un merit al dramaturgului, acela că, revenind, după alte căutări, la „drumul mare” al rețetei clasice, a aplicat-o, cu un meșteșug ireproșabil. În jurul celor cîteva „reper” — doamna Cluceru, Magda Filip și ceilalți — protagoniștii piesei execută, cu eleganța unui patinor la „olandeză”, o rotație de 180°. Odios în primul act, Radu Cluceru se vedește a fi, în realitate, un individ cu rare calități profesionale și omenești; Clarisa, secretara „fată bătrînă”, își dă și ea în vileag „cealaltă” față a medaliei, iar Fanny, desigur Fanny pe care cu toții o deplingem la început, ni se înfățișează, în concluzii, drept o biată femeie ruptă de viață, ce și-a făcut năluca: odată aprinsă lumina adevărului, lumina vieții care, ca pretutindeni, clocotește în marea uzină condusă de soțul acestei Emma Bovary, năluca, precum orice năluca atunci cînd se ivesc zorile, pier. Rămîne de văzut cum va evolua, după căderea cortinei, personalitatea lui Fanny. Dar asta, vorba replicii din final, „e altă piesă”. Că toate acestea sînt

prea categoric contradictorii, că albul e prea alb și negrul prea negru nu poate fi un neajuns: așa e „regula jocului”. De la această regulă I. D. Sîrbu nu și-a îngăduit nici o derogare. D-sa ne-a oferit o lucrare dramatică încheiată, de unde, nelipsind, suspensul se însoțește cu atenția și plăcerea spectatorului de a o urmări.

Punind în scenă — cu evidentă dragoste — textul publicat în revista noastră, Valeriu Moisesescu, i-a adus din capul locului, cu foarfece, o contribuție pozitivă: mutarea cortinei actului I, de acolo unde se încheie, e adevărat, cit se poate de rotund, partea întâi, peste prima replică a actului II înviorază spectacolul, fie și numai prin brusca schimbare a registrului dramatic în acela comic. Nu știu însă dacă la fel de fericită a fost desprinderea, printr-o cortină de întuneric, a back-flash-ului „melo” din final, care apare astfel, la primele replici, lipit; de altminteri, în sală, publicul începuse deja să aplaude. Peste toate acestea se cuvin remarcate simțul măsurii și bunul gust cu care au fost slujite premisele oferite de text.

Personaj principal („în ordinea indicată de autor”) deși nu are rolul cel mai întins, Ion Pavlescu a făcut un Radu Cluceru viguros și complex: bine dozate, bonomia, ba chiar cinismul lui de paradă se dovedesc, pe măsură ce acțiunea se desfășoară, a nu fi decît franchețea unui suflet ales și dintr-o bucată. Dacă în Fanny, soția inginerului, Anca Ledunca a vrut să creeze un tip de parvenită cu mofturi și pretenții, cu gesturi de o distincție dobîndită „pe puncte”, o inimă chinată în straturile ei superficiale capacitatea adevăratei frămîntări lăuntrice fiindu-i străină, a izbutit. Pe Marina Bașta (Clarisa), în-deplinindu-și cu tact și cu precizie îndeletnicirile de secretară, ba chiar ducîndu-și această profesiune pînă la înalta măiestrie a unui adevărat „magister a secretis” sau „exaporit” cum i se zicea în veacul de mijloc, și ascunzînd totodată nebănuite duioșii, am fi văzut-o, poate, mai puțin bătrînicioasă cu tot dinadinsul. Corectă, într-un rol de succes (înutil, însă „cîrligul” cu accentul ardelenesc) Rodica Radu în rolul Doamnei Cluceru. Cu farmec personal, cu spontaneitate și grație a jucat Mihaela Arsenescu pe Fana; sper că e un nume de care vom mai auzi. Au mai interpretat: Smaragda Olteanu (Magda Filip), Vasile Cosma (Gherasim), Dan Werner (Andrei Oancea), Leni Pîntea-Homeag (Lilly Sinescu), Petre Gheorghiu (Ioanovici).

Îmbîcsit și încărcat în prima parte, aerisit și luminos în cea de-a doua, decorul lui Vasile Buz servește intențiile textului.

Radu Albala